נז א ב ג ד ה מי׳ פ״ו מהל׳ מטמאי משכב ומושב הלכה ד [והלכה ה]:

תוספי הרא״ש

הזב והזבה והיולדת והמצורע. והא דלא תני והמצורעת בכ״מ כדקתני זב וזבה. ספרש בברייתא פרק ד׳ מדעדי כפרה פשום דזב חבה חלוקין בטומאתן דזב מטמא בראיות וזבה ביומים זב פטור באונס וזבה מטמאת באונס אבל מצורע ומצורעת אין חלוקין בעיקר טומאתן. ומה שמדקדק אחלמה שם יותר מבשאר מקומות פשום דקתני התם מטמא ד׳ מדעדי כפרה. ומדקדק אמאי חשיב זב וזבה בתרי ומצורע ומצורעת לא חשיב בתרי: וכמטמא באבן מטמא. תימה דמשמע הכא דמצורע מטמא משכב ומושב דאבן מטמא מדין משכב ומושב מטמא דהגיא בת״כ מנין לרבות י׳ מצעות זו על גב ע ואפי׳ באבן מטמא ת״ל בכל המשכב. ואמרינן נמי ברש בכל מעברין כל שחוב נישא עליו פחות חוץ מן הראוי למשכב ומושב והאדם אלמא דאבן מטמא נמי בגיא דהויא למשכב ומושב. ובת״כ בתחלת פרשה זאת תהיה דדרש והם המצורע [עושה] משכב ומושב. וקשה דבמקומות ברש אלו דברים קאמר המצורע אינו עושה משכב ומושב ואינו מטמא כלי חרס בהיסם ואמר ר״ת המצורע [עושה] משכב ומושב למטא אוכלין ומשקין אבל [לא] למטא אדם וכלים. וכן פרש״י במסכת פסחים תראה דמטמאי ליה מהוב ולא מצורע כי היכי דמתמטי בבית המטבעות לעיל בפרק דם הגרה. דוקא מטמאה המורה אבל אוכלין ומשקין מטמא. ולעיל בפרק דם הגרה פרש״י דאבן מטמא דהכא לאו מדין משכב ומושב אלא מטמא מדקרי ליה משאב מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת. ותימה היא נמה נילף שתתחלל מקו׳ מאלמנה. ור״ש פי׳ בפ״ק דיבמות תאמר בחמור נדרשתו דאינה מתחללת דאי להשוא לכהן כבר נפסלה משפחת ביתשין ואי לתרומה דנמטא לא מיפסלא דאמרי׳ בפרק אלמנה דאינה מתחללת בביאת חייבי לאוין אלא בזר אצלה מיקרא לאפוקי מחזיר נדרשתו ויבמה לשוק דלאו זר אצלה מיקרא הוא. וקשה לפירושו דנדר דלא ילפינן מכי תהיה לארש זר אלא דהוי זר אצלה מיקרא ס״ם תתחלל מקו׳. ונראה לפרש דמק״ו לא מצי למילף שתתחלל דאין חללה אלא מאיסורי כהונה כראמרינן בפ׳ י׳ יוחסין ישראל הבא על אשתו ונמה משרי לה ולא חללה משרי לה. משום דאין חללה אלא מאיסור כהונה אע״ג דאשכחן שמתחללת בלא איסור כהונה כראמרינן בפ׳ אבל מקו׳ לא שייך למילף מחללות אלא מאיסור כהונה דלחבי איתיר לן חללה לומר דלא ילפינן מק״ו אע״ג דילפינן מק״ו דבנה פגום הייבו דוקא פסול הורע אבל פסול האשה דהייבו לשון חללות שחיתה כשרה ומתחללת לא ילפינן: א״ל

מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת תאמר במחזיר גרושתו שאינה מתחללת. פי׳ מן התרומה לפירוש רש״י דכי מהיה לאיש זר דמיניה ילפינן (יבמות דף מח.) כיון שנבעלה לפסול לה פסלה מן הכהונה איירי באלמנה לכ״ג דלא מייירי במחזיר גרושתו דלאו זר מעיקרא הוא אלא מיהו קשה דנהי דלא מצינן למילף מהאי קרא מ״מ מתחלל מהאי קל וחומר נופיה וכן בפ׳ החולין (מה דף מד.) דילף לר׳ יהושע דחייבי כריתות בנה פגום מהאי קל וחומר דאלמנה לכ״ג ופריך כי הכא לימא היא עצמה מתחללת מק״ו ותאסר לף מתרומה וי״ל כיון דאין חלל אלא מאיסור כהונה ליכא למילף בעצמה לפסול האשה עצמה מאיסור כהונה דלהכי איסר אתם חללה למימר דאין חללה אלא מאיסור כהונה דהייבו פסול האשה שהיתה כשרה ונתחללה ולף ע״ג דגר עמוני ומואבי פוסלין אע״ג דלא הוו איסור כהונה הסם מקרא דרשין ליה אבל מק״ו ליכא למילף ומיהו קשה נילף מאלמנה לכה״ג ומשבד טוכיים ועבד לו גר עמוני ומלרי ואדומי כמה הלד דהיא עצמה מתחללת כי פרכינן מה לאלמנה לכ״ג לו לחלל שכן איסור כהונה ליכא למימר עובד טוכיים ועבד יוכיבו דלאו איסור כהונה ופוסלין בביאתם מה לעובד טוכיים ועבד שכן אסורין לבא בקהל לו דלא תפסי בהו קדושין אלמנה לכ״ג לו חלל יוכיבו הלד השוה שבהן שאינם ברוב הקהל ופוסלין בביאתן לף מחזיר גרושתו יפסלנה בביאתו והכי מייתי ר׳ יהודה דגר פוסל בביאתו בפ׳ בתרא דקדושין (דף עח.) במה הלד דאיסור כהונה ומילתא אחריתי בהדה דהייבו מחלל ומלרי ראשון וכן עמי תקשה אמאי מלריך בפ׳ אלמנה לכה״ג (יבמות דף מח.) קרא דוכי מהיה לאיש זר גר עמוני ומואבי דפוסלין בביאתם נילף במה הלד מחלל ועובד טוכיים ועבד כדפירשתי ויש לומר כיון דבעובד טוכיים ועבד הולד ממזר ליכא למילף מו מייייהו פסול ביאה כיון דממילי כולי האי דוולדן ממזר דדוקא רבי יהודה ילף בקדושין (מה) דגר פוסל בביאתו ממלרי ראשון לף על גב דבתו פסולה לבא בקהל אבל רבנן פליגי עליה דלית להו הך סברא ומתוך האי שיטתא מתרלא עמי קושיא אחריתי בפרק הערל (יבמות דף עז.) *) דקאמר עמוני שנשא בת ישראל בתו כשרה לכהונה ופריך וניחא דפסול במה הלד דאלמנה לכה״ג וחלל ומשני דאיכא למפרך מה להלד השוה שבהן שכן יש בהן לד עכירה ואמאי לא קאמר מלרי ראשון יוכיח דהכי ילף בקדושין (דף עח.) לר׳ יהודה אלא כיון דבתו פסולה (ג) לא ילפינן מיניה פסול ביאה אלא דוקא לר׳ יהודה וא״ם למאן דאמר (יבמות דף מה.) עובד טוכיים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר אם כן נילף דהיא עצמה מתחללת כדפי׳ ויש לומר דלא ילפינן מאיסור כהונה ומילתא אחריתי בהדה אלא לר׳ יהודה דוקא כדאשכחן בקדושין לבל לרבנן ליה להו הך סברא: פמאמר״ר ותומה למה ומי אמרת זב מת לא מטמא בזב מי אמי עמי לטהורי מי אמי: דברי חכמה. הלכה: דברי בורות. שטות: בת משולחת. ישראל שהחזיר גרושתו משמיטת לאחר והוליד בת: אלמנה אינה אסורה אלא לכ״ג: בנה פגום. חלל דכתיב (ויקרא כא) לא יחלל זרעו: זו שאיסורה שוה בכל. ישראל ובכהנים אסור להחזיר גרושתו משמיטת: היא עצמה. משמיטת לכהן גדול מתחללת אמאם מת אסורה להנשא להדיוט ומאם היתה בהנת נפסלת מן התרומה בביאתו דכתיב [ויקרא כא] לא יחלל זרעו בעמיו ועמיו זו אשתו: היא

תורה אור

ותמני לזיבה אתאי קמן בלילותא יהבינן לה תמני לנדה ושב לזיבה זיבה תמני בעיא אלא אידי ואידי שב לנדה ותמני לזיבה בלילותא תמני לנדה בעי זיבה דפסיקא ליה דלא שנא כי אתיא קמן ביממא לא שנא כי אתיא קמן בליליא חשיב לה נדה דלא פסיקא ליה דכי אתיא קמן בלילותא בעי תמני ביממא לא קבעי תמני לא קחשיב לה ואי ס״ד ספורין לפנינו בעינן כל הני טבילות למה לי תספור ז׳ והדר תטבול אלא לאו שמע מינה רבנן היא דאמרי לא בעינן ספורין לפנינו אמר ליה רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי לאו תרוצי קמתרצינן לה תריץ ואימא הכי ספרתי ואיני יודעת כמה ספרתי אם בימי נדה ספרתי ואם בימי זיבה ספרתי מטבילין אותה ט״ו טבילות ספרתי ואיני יודעת כמה ספרתי חד יומא מיהא אי אפשר דלא ספרה חסרה לה טבילה אלא אימא איני יודעת אם ספרתי אם לא ספרתי: **מתני׳** אהזב והזבה והנדה והיולדת והמצורע שמתו מטמאין במשא עד שימוק הבשר בעובד כוכבים שמת טהור מלטמא בית שמאי אומרים כל הנשים מתות נדות וב״ה אומרים אין נדה אלא שמתה נדה: **גמ׳** מאי במשא אילימא במשא ממש אטו כל מת מי לא מטמא במשא אלא מאי במשא באבן מסמא דכתיב והיתית אבן חדא ושומת על פום גובא מאי טעמא אמר רב גזרה שמא יתעלפה תנא משום ר׳ אליעזר אמרו עד שיבקע כריסו: עובד כוכבים שמת [כו׳]: תניא אמר רבי מפני מה אמרו עובד כוכבים שמת טהור מלטמא במשא לפי שאין טומאתו מחיים מדברי תורה אלא מדברי סופרים ת״ר שנים עשר דברים שאלו אנשי אלכסנדריא את רבי יהושע בן *חיננא ג׳ דברי חכמה ג׳ דברי הגדה ג׳ דברי בורות ג׳ דברי דרך ארץ ג׳ דברי חכמה הזב והזבה והנדה והיולדת והמצורע שמתו עד מתי מטמאין במשא אמר להן עד שימוק הבשר בת משולחת מה היא לכהן מי אמרינן קל וחומר *ומה אלמנה לכ״ג שאין איסורה שוה בכל בנה פגום זו שאיסורה שוה בכל אינו דין שבנה פגום או דילמא מה לאלמנה לכהן גדול שהיא עצמה מתחללת אמר להן היא

[מגילה כא.]

ותמני לזיבה. בשבת גופה אמאי מטמאין לה שמת שלשה ימים לאתה בימות זוב והיום כלין ספורין וכן למחר וכן ביום שבת הבאה יש לומר ביום שבאתה לפנינו לאתה והוא שלישי לזיבה והיום כלו ספורין שלה: בלילותא. אם בא לפנינו בלילה תמני לנדה בא בלילי שבת טובלת מיד שמת הלילה כלו ימי נדה וכן כל לילות שבוע זה ולילי יום שבת הבא משום דשמת בלילי שבת לפנינו לאתה הרי ז׳: ושב לזיבה. לאו מילתא היא דהא פרכינן זבה תמני הויין דהא למחר בשבת טבלה ביום שבת הבא נמי טבלה שמת בלילי שבת כשבת לפנינו לאתה והוא שלישי לזיבתה והיום כלין ימי הספירה: אידי ואידי. בין בא לפנינו ביום בין בא לפנינו בלילה. וקא פריך נדה בלילותא כו׳ כלומר כשבא לפנינו בלילה איכא טבילה יתירתא שטובלת מיד משום נדה. ומהדר (ג)ומשום זבה דפסיקא ליה טבילה ספק זבה דפסיקא ליה דתמני מינהו לעולם חשיב להו כתמני: למה לי. כל הני טבילות. מטבילות דיממי דזיבה קא פריך לספור שבעה קמן ולטבלה בשביעי ומקמי הכי לא לתפילו שלמי נקיים דילה לאו בת טבילה היא הואיל ולא בדקה: אלא לאו ש״מ רבנן היא. דפליגי עליה דרבי עקיבא (א)ורבי דאמר לא בעינן ספורין לפנינו כרבנן סבירא ליה: ספרתי. בדקתי קצת נקיים או כולן ואיני יודעת כמה או שמא נקיים שראיתי לאו אחר ימי הזוב היו אלא לאחר ימי נדות מטבילין אותה ט״ו טבילות שמא עבשיו כלין וכדפרישית: חד יומא מיהא אי אפשר דלא ספרה. ולכה לספוקה גרושה יום שבאת לפנינו ובלרי להו טבילות דשביעי*: אימא איני יודעת אם ספרתי אם לא ספרתי. הלכך אפילו יומא קמא טבלה דלמא כל ז׳ *שלפנינו ספרה ובדקה דהא קאמרה שמא ספרתי ויום ז׳* נמי טבלה שמא לא ספרה קודם לכן: **מתני׳** מטמאין במשא. בגמרא פריך כל מת נמי מטמא במשא ומשנינן בחבן מסמא דשאר מתים לא מטמו* הכא מטמו מדרבנן הואיל ומתיים מטמו בחבן מסמא מדאוריתא שהרי מטמאין מושב כל שמתמיהם גזור בהו רבנן לאחר מיתה כדמפרש טעמא בגמרא גזרה שמא יתעלפה: עד שימוק הבשר. דמהשתא הוי מת ודאי: עובד כוכבים שמת. אע״ג דמתיים הרי הוא כזב לכל דברי *ולטמא בחבן מסמא משמת טהור מלטמא בחבן מסמא כדמפרש בגמרא הואיל וטומאת זבה שעליו מתיים אינה אלא מדברי סופרים: כל הנשים. מחזקינן להו כנדות ומטבילין כלים שהיו עליהן סמוך ליציאת נשמה וטעמא מפרש בגמרא [מה.]: **גמ׳** דכתיב והיתית אבן חדא ושומת על פום גובא. לשון מסמא קא מפרש דהייבו חבן בכדה העשויה להיות ואינה מטלטלת הלכך כשהיא על גבי כלים ומת נתון עליה אין זה משא הואיל ואינה ראויה להטלטל עמו: מאי טעמא. גזור רבנן בזב חבה לטמא אף לאחר מיתה בחבן מסמא: גזרה שמא יתעלפה.

—◇◇◇—

מוסף רש״י

שהיא עצמה מתחללת. שאם מת כהן גדול אסורה לפיכו לכהן הדיוט, שפסלה זה בביאתו ונשאה אלנה, דכתיב ולא יחלל זרעו, ולא כתיב ולא יחל, ומשמע ב׳ חילולים, אחד לה ואחד לזרעו (יבמות מד: וכעי״ז שם עו:) או אם היתה בת כהן נפסלת מן התרומה, דשוויה אלנה בביאתו, דכתיב ולא יחלל זרעו בעמיו, ועמיו הייבו אשתו, ומשמע דשביאה מחללים, האשה וזרעה, תאמר במחזיר גרושתו שאין מתחללת בביאה זו, דלא ליתנה לכהן בכר מיפסלה מעצמה גירושין, ולא בתרומה דבי נשא לא מיפסלה, כדאמרינן בפרק אלמנה לכ״ג (סנ.) דאין נפסלת בביאת חייבי לאוין אלא בזר אצלה מיקרא, לאפוקי מחזיר גרושתו ויבמה לשוק, דאלו זר מיקרא הוא (שם עו:).

—◇◇◇—

לעזי רש״י

מאשמי״ר [משמי״ר]. להתעלף.

[עבילה דשמיי רפ״ס]

[ג״ל שלא לפנינו רב״ל]

[מ׳ רפ״ס]

[ג״ל חגיגא]

[לא מטמו מדרבנן רש״ל]

[יבמות עה: מד: מה.]

*) ג״ל דקאמר גר עמוני נתו כשרה לכהונה וסריך כו׳ אלא כיון דבתו פסולה נקטו לא ילפינן מיניה פסול כהונה אלא דוקא לר״י ולא״ם כו׳ רש״ל וכן מצא מגנה. וגי׳ מסר״ם דקאמר עמוני שנשא עמונית וע״ם בקונגרס דיבמות

—◇◇◇—

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה לאידי ולאידי וכו׳ ומכדר זיבה כג״ל ומיבה ומשום נמחק: (ב) תוס׳ ד״ה מה לאלמנה וכו׳ כיון דבתו פסולה לבא בקהל לא ילפינן מיניה:

הגהות מהר״ב רגשבורג א) רש״י ד״ה אלא לאו ש״מ וכו׳ דפליגי עליה דר״ע ורב וכו׳ כג״ל:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com